

Ceturtdiena, 2016. gada 28. aprīļa

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

REZOLŪCIJAS

EIROPAS PARLAMENTS

P8_TA(2016)0142

Bērna interešu aizsardzība Eiropas Savienībā, pamatojoties uz Eiropas Parlamentam adresētajiem lūgumrakstiem

Eiropas Parlamenta 2016. gada 28. aprīļa rezolūcija par bērna interešu aizsardzību Eiropas Savienībā, pamatojoties uz Eiropas Parlamentam adresētajiem lūgumrakstiem (2016/2575(RSP))

(2018/C 066/01)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 228. pantu,
- ņemot vērā LESD 81. panta 3. punktu,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un it īpaši tās 24. pantu,
- ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par bērna tiesībām 8. un 20. pantu, kuros uzsvērts valstu valdību pienākums aizsargāt bērna identitāti, tostarp viņa ģimenes attiecības,
- ņemot vērā 1963. gada Vīnes Konvenciju par konsulārajiem sakariem un it īpaši tās 37. panta pirmās daļas b) apakšpunktu,
- ņemot vērā 1993. gada 29. maija Hāgas Konvenciju par bērnu aizsardzību un sadarbību starpvalstu adopcijas jautājumos,
- ņemot vērā Padomes 2003. gada 27. novembra Regulu (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu ⁽¹⁾ (regula "Brisele IIa"),
- ņemot vērā ES plānu par bērna tiesībām (COM(2011)0060),
- ņemot vērā pamatnostādnes, kas iekļautas pārdomu dokumentā, kurš izstrādāts Devītajam Eiropas forumam par bērna tiesībām,
- ņemot vērā bērna tiesību aizsardzības sistēmu ģeogrāfisko apzināšanu, ko veikusi Pamattiesību aģentūra,
- ņemot vērā daudzus lūgumrakstus par bērna labklājības iestāžu īstenoto praksi, bērna tiesību aizsardzību, bērna aizbildnību, bērna nolaupīšanu un bērna aizgādību, kurus Lūgumrakstu komiteja pēdējos gados ir saņēmusi no dažādām ES dalībvalstīm, un ieteikumus, kas iekļauti ziņojumos par faktu vākšanas vizītēm uz Vāciju (2011. gada 23. un 24. novembrī) (*Jugendamt*), Dāniju (2013. gada 20. un 21. jūnijā) (sociālie dienesti) un Apvienoto Karalisti (2015. gada 5. un 6. novembrī) (adopcijas gadījumi bez bioloģisko vecāku piekrišanas),

⁽¹⁾ OV L 338, 23.12.2003., 1. lpp.

Ceturtdiena, 2016. gada 28. aprīļa

- ņemot vērā Eiropas Parlamenta starpnieka starptautiskas vecāku veiktas bērna nolaupīšanas lietās lomu un darbību,
- ņemot vērā Reglamenta 216. panta 2. punktu,
- A. tā kā bērna interesēm jābūt pašām svarīgākajām visos līmeņos pieņemtajos visos lēmumos, kas saistīti ar bērna aizgādību;
- B. tā kā ES var pieņemt pasākumus attiecībā uz ģimenes tiesību aspektiem, kuriem ir pārrobežu ietekme (LESD 81. panta 3. punkts), tostarp adopcijas jomā;
- C. tā kā pastiprinātā mobilitāte ES teritorijā ir izraisījusi to pārrobežu bērna aizsardzības jautājumu skaita palielināšanos, kuri saistīti aizbildnības izbeigšanu;
- D. tā kā ar bērna aizbildnību saistītie jautājumi būtiski ietekmē ikviena iesaistītā indivīda dzīvi un sabiedrību kopumā un tā kā regulā "Brisele IIa" ir vairākas nepilnības un gaidāmā šīs regulas pārskatīšana ir laba iespēja pastiprināt tās noteikumus;
- E. tā kā tādu pamattiesību kā pārvietošanās un uzturēšanās brīvība īstenošanai nevajadzētu radīt lielāku apdraudējumu bērna tiesībām uz ģimenes dzīvi;
- F. tā kā bērniem, kuru vecāki īsteno savas tiesības uz brīvu pārvietošanos, saskaņā ar Pamattiesību hartas 24. pantu ir tiesības regulāri uzturēt personiskas attiecības un tiešus sakarus ar abiem vecākiem, izņemot gadījumus, kad tas ir pretrunā bērna interesēm,
 1. atgādina, ka lielais to lūgumrakstu skaits, kuri saņemti par lietām, kas saistītas ar bērniem, liecina par būtisku problēmu regulas "Brisele IIa" īstenošanā;
 2. uzskata, ka visās bērnu aizsardzības sistēmās vajadzētu būt ieviestiem transnacionāliem un pārrobežu mehānismiem, kas ņem vērā pārrobežu konfliktu īpatnības;

Bērna aizsardzība un tiesu iestāžu sadarbība ES

3. aicina dalībvalstis ieviest uzraudzības un vērtēšanas sistēmas (ar attiecīgiem sociālekonomiskiem un pēc valstspiederības sadalītiem statistiskiem datiem) saistībā ar valstu koordinācijas satvaru par pārrobežu lietām, kurās ir iesaistīti bērni; iesaka Komisijai koordinēt informācijas nodošanu starp attiecīgajām dalībvalstu iestādēm;
4. aicina Padomi ziņot par konkrētajām darbībām, ko dalībvalstis veic, lai panāktu sinerģiju starp 28 valstu bērna aizsardzības sistēmām;
5. prasa pārskatītajā regulā "Brisele IIa" iekļaut skaidru pastāvīgās dzīvesvietas definīciju;
6. uzsver regulā "Brisele IIa" noteikto pienākumu valstu iestādēm atzīt tos spriedumus ar bērniem saistītās lietās, kuri pasludināti citā dalībvalstī, un nodrošināt to izpildi; aicina dalībvalstis pastiprināt un uzlabot savu tiesu iestāžu sadarbību lietās, kurās ir iesaistīts bērns;
7. aicina Komisiju un dalībvalstis līdzfinansēt un veicināt tādas platformas izveidi, ar kuras palīdzību tiktu sniegts atbalsts ES pilsoņiem bez attiecīgās valstspiederības tiesvedībā lietās, kas saistītas ar ģimenes tiesībām, un vienotas ES palīdzības līnijas ieviešanu, kuru varētu izmantot bērna nolaupīšanas vai ļaunprātīgas izturēšanās pret bērnu gadījumos, kā arī padomdošanu saistībā ar tiesvedību aizgādības un adopcijas lietās;
8. aicina Komisiju nodrošināt ES pilsoņiem skaidrus un viegli pieejamus norādījumus ar praktisku informāciju par institucionālo kārtību bērna aizsardzības jomā, īpašu uzmanību veltot adopcijai vai ievietošanai bez bioloģisko vecāku piekrišanas un vecāku tiesībām dažādās dalībvalstīs;

Ceturtdiena, 2016. gada 28. aprīļa

Sociālo dienestu loma bērna aizsardzībā

9. aicina dalībvalstis pieņemt preventīvu pieeju un nodrošināt atbilstošas politikas nostādnes —, paredzot tām pietiekamus līdzekļus —, lai pēc iespējas novērstu ar bērna aizgādību saistītas tiesvedības sāksanu, ieviešot agrīnās brīdināšanas procedūras un uzraudzības mehānismus un sniedzot adekvātu atbalstu ģimenēm kā primārajiem aizgādājiem, it īpaši mazaizsargātās kopienās, kur pastāv sociālās atstumtības risks;
10. uzsver, ka taupības pasākumu rezultātā veiktiem budžeta līdzekļu samazinājumiem nevajadzētu apgrūtināt individuālo lietu pienācīgu izvērtēšanu ar ģimeni saistītos jautājumos, it īpaši gadījumos, kad ir runa par sociālo dienestu sniegto pakalpojumu kvalitāti;
11. aicina Komisiju un dalībvalstis paredzēt specializētu apmācību un izglītību sociālajiem darbiniekiem un visiem citiem profesionāļiem, kas nodarbojas ar pārrobežu lietām, kurās ir iesaistīti bērni;
12. aicina tās dalībvalsts attiecīgās iestādes, kura plāno nosūtīt sociālos darbiniekus izpētīt adopcijas vai ieviešanas lietu citā dalībvalstī, informēt attiecīgās dalībvalsts iestādes par šādas izpētes veikšanu;

Ar aizgādību saistīta tiesvedība

13. aicina dalībvalstis izraudzīties specializētas palātas bāriņtiesās vai pārrobežu starpniecības institūcijas, kas nodarbotos ar pārrobežu lietām, kuras saistītas ar bērniem; uzsver, ka šajā jomā liela nozīme ir pienācīgai pēcsprieduma situācijas uzraudzībai, tostarp gadījumos, kas attiecas uz saziņu ar vecākiem;
14. aicina dalībvalstis sistemātiski īstenot 1963. gada Vīnes konvencijas noteikumus un nodrošināt, ka vēstniecības vai konsulārās pārstāvniecības jau no paša sākuma tiek informētas par tiesvedību visās ar bērna aizgādību saistītajās lietās, kurās ir iesaistīti to valstspiederīgie, un ka tām ir pilnīga piekļuve attiecīgajiem dokumentiem; ierosina atļaut konsulārajām iestādēm piedalīties ikvienā šādas tiesvedības posmā;
15. aicina dalībvalstis vecākiem garantēt regulāru apmeklējumu tiesības, izņemot gadījumus, kad tas varētu kaitēt bērna interesēm, un šo apmeklējumu laikā ļaut vecākiem saziņā ar bērniem izmantot savu dzimto valodu;
16. iesaka, lai dalībvalstis gadījumos, kad notiek tiesvedība lietā, kura ir saistīta ar bērniem, no paša tiesvedības sākuma un ikvienā tās posmā vecākus nodrošinātu ar pilnīgu un skaidru informāciju par tiesvedību un tās iespējamo iznākumu; aicina tās informēt vecākus par noteikumiem par juridisko atbalstu un palīdzību, piemēram, nodrošinot viņiem bilingvālu specializēto advokātu sarakstu un piedāvājot mutiskās tulkošanas pakalpojumus, lai nepieļautu gadījumus, kad vecāki sniedz piekrišanu, pilnībā neizprotot savu saistību sekas; iesaka arī nodrošināt atbilstošu atbalstu vecākiem ar rakstpratības problēmām;
17. iesaka saskaņā ar Pamattiesību hartas 24. pantu noteikt minimālos standartus attiecībā uz bērna uzklauššanu valsts civiltiesvedībā;
18. iesaka tiesneša, eksperta vai sociālā darbinieka priekšā atsevišķi uzklaušīt vecākus un bērnus, lai nepieļautu to, ka bērns tiek ietekmēts, vai to, ka viņš kļūst par uzticības konflikta upuri;
19. iesaka attiecībā uz tiesvedību pārrobežu aizgādības lietās noteikt sliekšņa vērtības katra posma ilgumam, lai bērna paplašinātās ģimenes locekļiem būtu pietiekami daudz laika pieteikties bērna adopcijai, vai arī lai vecāki varētu atrisināt savas problēmas un ierosināt ilgtspējīgas alternatīvas, pirms tiek pieņemts galīgais lēmums par adopciju; uzskata, ka pirms izvēlēties jebkādu pastāvīgu risinājumu, piemēram, adopciju, ir pienācīgi no jauna jāizvērtē situācija bioloģiskajā ģimenē;
20. aicina dalībvalstis vecākiem, kas cieš no alkoholisma vai narkotiku atkarības, atvēlēt pietiekami daudz laika, lai viņiem būtu reāla iespēja atveseļoties, pirms tiesa pieņem galīgo lēmumu par viņu bērna adopciju;

Ceturtdiena, 2016. gada 28. aprīļa

21. aicina Komisiju īpašu uzmanību pievērst ieteikumiem par pārrobežu starpniecību, kurus valsts un ES līmenī saņem visas attiecīgās ieinteresētās puses;

Bērna ievietošana un adopcija

22. konstatē, ka ES nav mehānisma, kas paredzētu citā dalībvalstī pieņemtu tiesas lēmumu par iekšzemes adopciju automātisku atzīšanu; aicina dalībvalstis un Komisiju pieņemt noteikumus par iekšzemes adopcijas atzīšanu, ņemot vērā bērna intereses un pienācīgi ievērojot nediskriminēšanas principu;

23. aicina dalībvalstis mudināt valstis, kuras vēl nav pievienojušās 1993. gada Hāgas konvencijai, to izdarīt, jo tas garantētu, ka visi bērni var gūt labumu no tiem pašiem standartiem, un ļautu izvairīties no paralēlas sistēmas, kas paredz mazāku aizsardzību; aicina dalībvalstis izvairīties no smagas birokrātijas tādu starptautisku adopcijas gadījumu atzīšanā, kuri jau ir atzīti citā ES dalībvalstī;

24. uzsver, ka neatkarīgi no kārtības, kādu piemēro bērna nodošanai audžuģimenē vai adopcijai, ir ļoti svarīgi bērniem piedāvāt ievietošanu, kas nodrošina vislabākās iespējas saglabāt saikni ar bērna līdzšinējo kultūras vidi un iemācīties un lietot savu dzimto valodu; prasa tiesvedībā bērna aizgādības lietās iesaistītajām dalībvalstu iestādēm darīt visu iespējamo, lai nepieļautu brāļu un māsu nošķiršanu;

25. aicina dalībvalstis pievērst īpašu uzmanību vecākiem un it īpaši sievietēm, kuri vai nu bērnībā, vai kā pieaugušie ir cietuši no vardarbības ģimenē, lai nepieļautu to, ka viņi atkal kļūst par cietušajiem, automātiski izbeidzot viņu kā vecāku aizgādības tiesības, kā arī aicina atbalstīt šādus vecākus;

Vecāku veikta pārrobežu bērna nolaupīšana

26. aicina Komisiju publiskot rezultātus, kas sasniegti pārrobežu sadarbības veicināšanā bērna nolaupīšanas lietās, kuru tā pasludinājusi par prioritāti ES plānā par bērna tiesībām;

27. aicina Padomi ziņot par rezultātiem, kas sasniegti trauksmes sistēmu ieviešanā, kuras izmanto bērna nolaupīšanas gadījumos ar pārrobežu ietekmi, un, pamatojoties uz Komisijas pamatnostādņēm, noslēgt attiecīgus sadarbības nolīgumus par rīcību pārrobežu nolaupīšanas gadījumos;

o

o o

28. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.
